

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 5 Ιανουαρίου 2023

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Θουκυδίδου Ιστορίαι, Βιβλίο 3. Κεφάλαια 81.2-81.4

[81.2] Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τὰς τε Ἀττικὰς ναῦς προσπλευούσας τὰς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τοὺς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἄς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ᾧ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο, ἐς τὸ Ἥραιόν τε ἐλθόντες τῶν ἰκετῶν ὡς πενήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον. [81.3] Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἰκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἐώρων τὰ γινόμενα, διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. [81.4] Ἡμέρας τε ἐπτά, ἄς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἐξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δὲ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἔνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων·

ΚΕΙΜΕΝΟ Β**Θουκυδίδου Ιστορίαι, Βιβλίο 3. Κεφάλαιο 82⁸**

Αιτία όλων αυτών ήταν η φιλαρχία που έχει ρίζα την πλεονεξία και την φιλοδοξία που έσπρωχναν τις φατρίες ν' αγωνίζονται με λύσσα. Οι αρχηγοί των κομμάτων, στις διάφορες πολιτείες, πρόβαλλαν ωραία συνθήματα. Ισότητα των πολιτών από την μια μεριά, σωφροσύνη της αριστοκρατικής διοίκησης από την άλλη. Προσποιούνταν έτσι ότι υπηρετούν την πολιτεία, ενώ πραγματικά ήθελαν να ικανοποιήσουν προσωπικά συμφέροντα και αγωνίζονταν με κάθε τρόπο να νικήσουν τους αντιπάλους τους. Τούτο τους οδηγούσε να κάνουν τα φοβερότερα πράγματα επιδιώκοντας να εκδικηθούν τους αντιπάλους τους, όχι ως το σημείο που επιτρέπει η δικαιοσύνη ή το συμφέρον της πολιτείας, αλλά κάνοντας τις αγριότερες πράξεις, με μοναδικό κριτήριο την ικανοποίηση του κόμματος τους. Καταδίκασαν άνομα τους αντιπάλους τους ή άρπαζαν βίαια την εξουσία, έτοιμοι να κορέσουν το μίσος τους. Καμιά από τις δύο παρατάξεις δεν είχε κανέναν ηθικό φραγμό κ' εκτιμούσε περισσότερο όσους κατόρθωναν να κρύβουν κάτω από ωραία λόγια φοβερές πράξεις. Όσοι πολίτες ήταν μετριοπαθείς θανατώνονταν από την μια ή την άλλη παράταξη, είτε επειδή είχαν αρνηθή να πάρουν μέρος στον αγώνα είτε επειδή η ιδέα και μόνο ότι θα μπορούσαν να επιζήσουν προκαλούσε εναντίον τους τον φθόνο.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο Α να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: «Οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν ... ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων.»

Μονάδες 30

B1α. Πώς αντέδρασαν οι δημοκρατικοί Κερκυραίοι όταν κατάλαβαν ότι πλησιάζει ισχυρός αθηναϊκός στόλος για να τους ενισχύσει; Πώς τους χαρακτηρίζετε; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο.

Μονάδες 10

B1β. Να σχολιάσετε τη φράση: «διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγγοντο, οἱ δ' ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο.»

Μονάδες 10

B1γ. Με αφορμή τα γεγονότα στην Κέρκυρα ο Θουκυδίδης ερμηνεύει γενικότερα την ανθρώπινη συμπεριφορά στους εμφυλίους πολέμους. Σε ποιο βαθμό οι ισχυρισμοί του ιστορικού (**ΚΕΙΜΕΝΟ Β**) επιβεβαιώνονται από την περιγραφή των γεγονότων στην Κέρκυρα (**ΚΕΙΜΕΝΟ Α**);

Μονάδες 10

B2. Να επιλέξετε την κατάλληλη φράση από τις επιλογές που σας δίνονται που να συμπληρώνει ορθά το νόημά της πρότασης.

1. Κατά την άποψη του Θουκυδίδα η βαθύτερη αιτία του πολέμου ήταν
 - α. η ανάπτυξη της αθηναϊκής δύναμης.
 - β. η ανάπτυξη της Σπάρτης.
 - γ. η ναυτική δύναμη της Κέρκυρας.

2. Ο Θουκυδίδης ως προς τον τρόπο χρονολογικής έκθεσης
 - α. εξιστορεί τα γεγονότα σύμφωνα με το ενιαίο χρονολογικό σύστημα των ελληνικών πόλεων-κρατών.
 - β. εξιστορεί τα γεγονότα κατά χρονολογική σειρά.
 - γ. εξιστορεί τα γεγονότα κατά θεματικές ενότητες.

3. Η εξιστόρηση από τον Θουκυδίδη των γεγονότων του Πελοποννησιακού πολέμου διακόπτεται
 - α. στο έτος 404 π.Χ.
 - β. στο έτος 409 π.Χ.
 - γ. στο έτος 411 π.Χ.

4. Η γλώσσα του Θουκυδίδη είναι
 - α. η λεγόμενη «αρχαία αττική» του 5ου αι. π.Χ.
 - β. η λεγόμενη «νέα αττική».
 - γ. η λεγόμενη «απλοποιημένη αττική».

5. Χαρακτηριστική γλωσσική ιδιομορφία στο έργο του Θουκυδίδη είναι
 - α. η χρήση του τύπου της πρόθεσης εις αντί ἐς.
 - β. η χρήση του τύπου της πρόθεσης ξὺν αντί σύν.
 - γ. το αρχαιότερο σύμπλεγμα ττ αντί σσ.

Μονάδες 10

B3.a. Να εντοπίσετε στο κείμενο Α λέξεις που εμφανίζουν ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις:

κατάληψη, αναγωγή, χρήσιμος, άσχετος, διορατικός, περιφορά.

(Μονάδες 6)

B3.β. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **έκβιβάζοντες:** Ητων επιβατών στο αεροπλάνο γίνεται, αφού πρώτα ελεγχθούν οι αποσκευές τους.
- **κατέγνωσαν:** Έχεικινδύνου, γι' αυτό και είναι τόσο παράτολμος.
- **ἀπήγγοντο:** Πολλοί μαθητές το βράδυ πριν από τις γραπτές εξετάσεις τους δεν μπορούν να κοιμηθούν εξαιτίας του..... τους
- **ἀνηλοῦντο:** Η..... των προϊόντων πρέπει να γίνεται πριν από την ημερομηνία λήξης τους.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10

B4. Να δώσετε τους ζητούμενους γραμματικούς τύπους για τις ακόλουθες λέξεις:

τάς ναῦς: γενική ενικού

τὴν πόλιν: κλητική ενικού

τῶν ἰκετῶν: την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό

Οἱ πολλοὶ: αιτιατική ενικού του ουδετέρου γένους

τινές: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος

λαβόντες: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή

περιεκομίζοντο: το ίδιο πρόσωπο του αορίστου στην φωνή που βρίσκεται

ἔπεισαν: β' ενικό παρακειμένου στην ίδια φωνή

παρέμεινε: γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην φωνή που βρίσκεται

εἶναι: γ' ενικό οριστικής μέλλοντα

Μονάδες 10

B5.α. Να επιλέξετε την κατάλληλη απάντηση, ώστε να αποδίδεται ορθά η συντακτική λειτουργία που επιτελούν στο κείμενο Α οι παρακάτω λέξεις/φράσεις:

1. ἐς τὴν πόλιν

α. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στη μετοχή *λαβόντες*

β. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση από τόπο στη μετοχή *λαβόντες*

γ. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στο ρήμα *ἦγαγον*

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(ε)

2. περιπλεῦσαι

- α. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα *ἐπλήρωσαν*
- β. τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα *ἐπλήρωσαν*
- γ. τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στη μετοχή *κελεύσαντες*

3. τῶν ἐχθρῶν

- α. ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική διαιρετική στην αντωνυμία *τινα*
- β. ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική κτητική στην αντωνυμία *τινα*
- γ. αντικείμενο στο ρήμα *λάβοιεν*

4. ἀλλήλους

- α. υποκείμενο στο ρήμα *διέφθειρον*
- β. αντικείμενο στο ρήμα *διέφθειρον*
- γ. αντικείμενο στο ρήμα *ἀπήγγοντο*

(μονάδες 4)

B5.β. λαβόντες, τὰ γινόμενα: Να εντοπίσετε το είδος των μετοχών (μονάδες 4) και το υποκείμενο τους. (μονάδες 2)

(Μονάδες 6)

Μονάδες 10